

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของข้าราชการสำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของข้าราชการสำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผู้วิจัยจึงได้ศึกษาดำรง เอกสาร เนื่องจากข้อมูลทางการเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้ซึ่งบการเงิน เพราะฉะนั้น ข้อมูลดังกล่าวต้องมีลักษณะเชิงคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นกลางและต้องนำเสนอ เหตุการณ์เชิงเศรษฐกิจได้ครบถ้วน ปราศจากข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญ สามารถเปรียบเทียบกับ งบประมาณก่อนหรือองค์กรอื่นๆได้ มีความถูกต้องเข้าใจได้และทันต่อเวลา เพื่อประโยชน์ในการ ตัดสินใจที่รวดเร็ว ทำให้ข้อมูลทางการเงินมีความน่าเชื่อถือเมื่อออกสู่สายตาสาธารณะชน และสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านความรู้ความสามารถส่งผล ต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของข้าราชการ สำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาดัง รายละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถ
 - 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ
 - 2.1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงิน
 - 2.2.1 ความหมายของลักษณะเชิงคุณภาพ
 - 2.2.2 ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงิน
 - 2.3.1 ความหมายของข้อมูลทางการเงิน
 - 2.3.2 วิธีการนำเสนอข้อมูลงบการเงิน

2.3.3 ความมีสาระสำคัญของข้อมูลทางการเงิน

2.3.4 ความสมดุลของลักษณะเชิงคุณภาพ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถ

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ

ความรู้ความสามารถ หมายถึง การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวังรอบคอบเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมั่นใจว่ามีผลงานทางวิชาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และมาตรฐานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

โดยหลักการพื้นฐานแล้วผู้ประกอบการวิชาชีพจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และความระมัดระวังรอบคอบ และต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีความรู้และทักษะทางวิชาชีพให้อยู่ในระดับที่สามารถให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการหรือผู้ว่าจ้างว่าจะได้รับการบริการทางวิชาชีพตามความรู้ความสามารถที่ต้องการตามที่กำหนดโดยวิชาชีพบัญชี และผู้ประกอบการวิชาชีพต้องปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร และระมัดระวังรอบคอบ ตามวิธีปฏิบัติและมาตรฐานแห่งวิชาชีพในการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี ใช้ความรู้ความสามารถอย่างมีดุลยพินิจที่ดีในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการให้บริการ (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2, แปลโดยสภาวิชาชีพบัญชี)

2.1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ความรู้ทางการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ด้านบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน การบัญชีบริหาร และการควบคุมทางการบริหาร การบัญชีภาษีอากร ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นในวิชาชีพบัญชี ค่านิยมทางบัญชีและจริยธรรมทางวิชาชีพ โดยความรู้ทางบัญชีการเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการพัฒนาควบคู่กับทักษะ ค่านิยม จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ โดยผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษามาแล้วจากการศึกษาภาคบังคับเพื่อให้ได้คุณวุฒิทางวิชาชีพ รวมถึงการใช้สารสนเทศทางบัญชีและการเงิน ต่อการวัดผลที่สำคัญและต้องใช้มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการตรวจสอบทั้งของประเทศและระหว่างประเทศ การบัญชีบริหาร กฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับบัญชี การวางแผนและการงบประมาณ การควบคุมคุณภาพการจัดการต้นทุน การวัดผลการดำเนินงานและวัดผลตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงกระบวนการที่มีความ

ถูกต้องแม่นยำของข้อมูลทางการเงิน ตลอดจนการศึกษากฎหมายหลักและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การศึกษาวิธีการสอบบัญชีเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นทางวิชาชีพ ความรู้ด้านการเงินและการจัดการ การเงิน ด้านเครื่องมือทางการเงินและการจัดการทรัพยากรทางการเงิน และความรู้ทางบัญชีรัฐบาล และองค์กรอื่นๆ (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2, แปล โดยสภาวิชาชีพบัญชี)

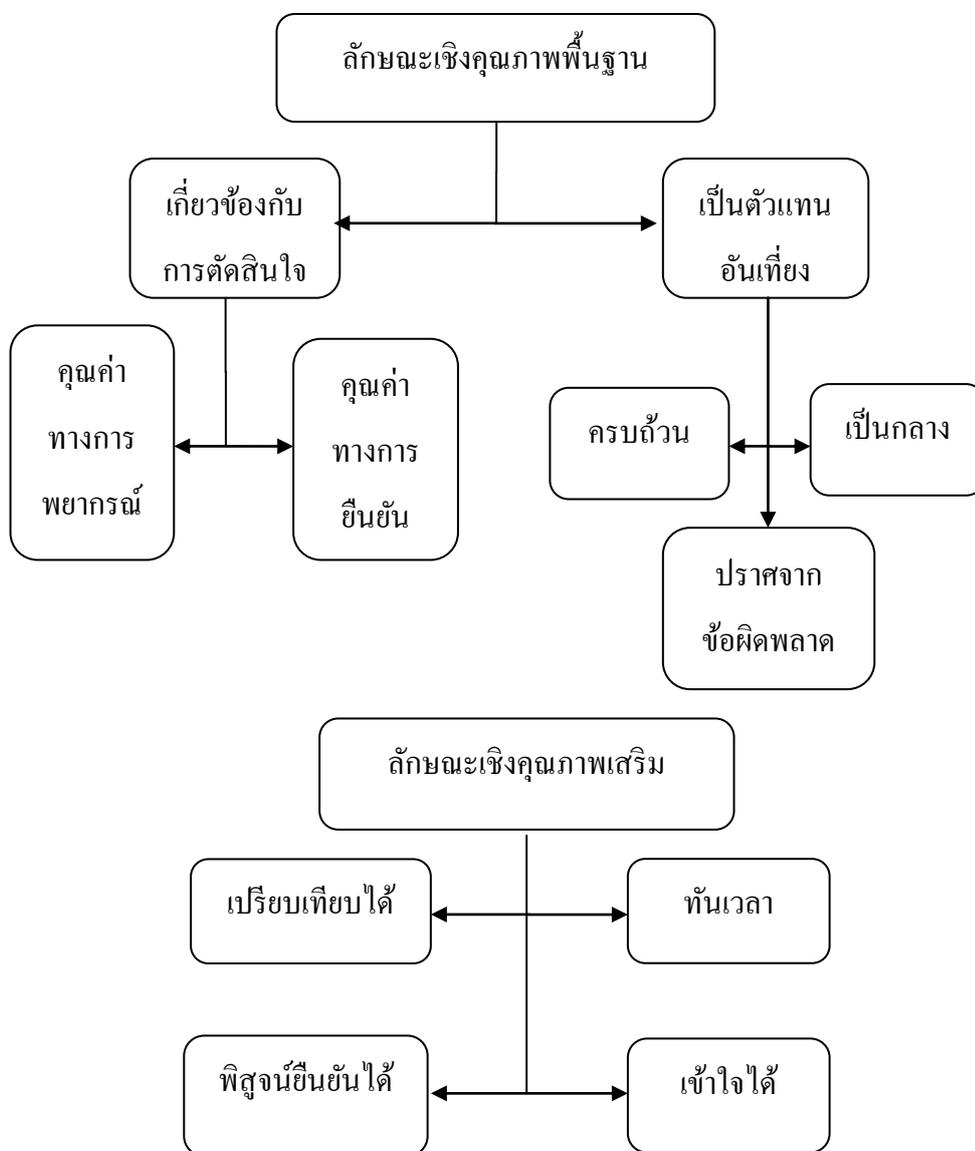
โดยความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีมี 2 ลักษณะ อย่างแรกคือการบรรลุถึงระดับ ความรู้ความสามารถที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี และอย่างที่สองคือการรักษาระดับความรู้ ความสามารถตามที่องค์กรวิชาชีพบัญชีกำหนด โดยการรักษาระดับ ความรู้ ความสามารถ ตามที่ องค์กรวิชาชีพกำหนด คือ การรับรู้และเข้าใจ วิธีการปฏิบัติงาน การพัฒนางานวิชาชีพบัญชีและการ พัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบวิชาชีพต้องพัฒนาและรักษาความสามารถของตนเองให้ตรง กับความต้องการในสภาพแวดล้อมของการทำงานในองค์กร ความรู้ความสามารถนี้ต้องรวมถึง ผู้ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ช่วยผู้ประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้ ความสามารถและได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอมีการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่าง ระมัดระวังรอบคอบ ครบถ้วน ทันต่อเวลา และรับรองภายใต้การกำกับของตนเพื่อให้ความเชื่อมั่น แก่ผู้ใช้รายงานทางการเงิน (คณะอนุกรรมการกำหนดจรรยาบรรณสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรม ราชูปถัมภ์, 2556)

ความรู้ทางองค์กร (Organizational Knowledge) ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ด้าน สภาพแวดล้อมขององค์กรที่ตนทำงานอยู่ การมีส่วนร่วมในการช่วยจัดการองค์กร ศึกษาความรู้ ทางด้านเศรษฐศาสตร์ทั้งระดับมหภาคและระดับจุลภาค ความรู้ด้านการบริหารองค์กรการนำ วิธีการเชิงปริมาณและสถิติไปใช้ในการแก้ไขปัญหาขององค์กร และศึกษาความรู้ทางปัจจัยหลัก ด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย การเมืองสังคม วิชาการ แรงผลักดันทางสังคมและวัฒนธรรมองค์กร มี ความเข้าใจเรื่องบุคลากรและทรัพยากรมนุษย์ การจัดโครงการต่างๆขององค์กร การสนับสนุนการ ตัดสินใจและกลยุทธ์ขององค์กร ตลอดจนมีความเข้าใจการจัดการทั่วไป การเข้าถึงความเสี่ยงของ องค์กร รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศตามกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ วางไว้

ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (I.T. Knowledge) ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ทั่วไป ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ มีสมรรถนะทางการ ควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสมรรถนะด้านสร สนเทศในฐานะผู้ปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อให้ตนมีความรู้และเข้าใจสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะ หน้าทางการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีได้ และสามารถปรับใช้กับการทำงานของตนเพื่อให้การ

ทำงานบรรลุเป้าหมาย โดยความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถศึกษามาจากหลาย ๆ ด้าน เช่น จากการศึกษาในรายวิชา จากการอบรมภายในและภายนอกองค์กร หรือจากความรู้ด้านสารสนเทศทางบัญชีและที่เกี่ยวข้องกับบัญชี และจากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาของตนและควรมีการพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยปัจจุบัน (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2, แปลโดยสภาวิชาชีพบัญชี)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงิน

ภาพที่ 2.1 ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน (วารสารวิชาชีพบัญชี, 2558)

2.2.1 ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานและลักษณะคุณภาพเสริม ดังนี้

2.2.2 ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน มี 2 ลักษณะ คือลักษณะที่ 1 คือ ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน (Fundamental Qualitative Characteristics)

1. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ข้อมูลที่สามารถทำให้ผู้ใช้ตัดสินใจแตกต่างไป ไม่ว่าผู้ใช้เลือกที่จะไม่ใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการตัดสินใจหรือผู้ใช้ได้รับข้อมูลนั้นมาจากแหล่งอื่น โดยข้อมูลที่ทำให้การตัดสินใจแตกต่างไปควรมีคุณค่าทางการพยากรณ์ (Predictive Value) หรือคุณค่าทางการยืนยัน (Confirmatory Value) หรือทั้งสองคุณค่า ข้อมูลจะมีคุณค่าทางการพยากรณ์ได้จะต้องเป็นการพยากรณ์ผลลัพธ์ในอนาคต หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าแต่ต้องมีการยืนยันจากการประเมินในอดีต (กุลยา จันทะเดช,2557)

2. ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) (กุลยา จันทะเดช,2557) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ข้อมูลทางการเงินเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจทั้งรูปแบบของข้อความและตัวเลขสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ โดยลักษณะความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมที่สมบูรณ์ควรประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ ความครบถ้วน (Completeness) ของข้อมูลทั้งหมดที่จำเป็นสำหรับผู้ใช้รายงานทางการเงิน ความเป็นกลาง (Neutrality) ปราศจากอคติ คือ การเลือกหรือนำเสนอข้อมูลที่ไม่มีความเอนเอียงหรือให้ความสำคัญ ไม่มีการเน้นหรือยกเลิกการเน้นหรือไม่ทำการตกแต่งข้อมูลเพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ที่ผู้ใช้จะพอใจหรือไม่พอใจ หรือเป็นข้อมูลที่ไม่มีความวิตถลประสงก์หรือ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ใช้และปราศจากข้อผิดพลาด (Free form Error) คือ การไม่มีข้อผิดพลาดหรือการละเว้นรายละเอียดของปรากฏการณ์และไม่ผิดพลาดในกระบวนการจัดทำและการนำเสนอข้อมูลทางการเงิน

การใช้ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานต้องระบุปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่มีศักยภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ระบุประเภทของข้อมูล ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากที่สุด ข้อมูลมีพร้อมหรือไม่และสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมได้หรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นถือว่าข้อมูลมีลักษณะเชิงคุณภาพแต่ถ้าไม่จำเป็นต้องกลับไประบุประเภทของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากที่สุดรองลงไป

ลักษณะที่ 2 คือ ลักษณะเชิงคุณภาพเสริม (Enhancing Qualitative Characteristics)

3. ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) คือสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่คล้ายกันเกี่ยวกับกิจการอื่น และสามารถเปรียบเทียบได้กับข้อมูลที่คล้ายกันเกี่ยวกับกิจการเดียวกัน สำหรับรอบระยะเวลาอื่น หรือ ณ วันที่อื่นในขณะเดียวกัน (วรรมน ทองรักษ์,2554) ได้ให้

ความหมายความสามารถเปรียบเทียบกันได้ไว้ว่าเป็นการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ถือเป็นหัวใจสำคัญของรายงานทางการเงิน และข้อมูลนั้นต้องมีลักษณะเชิงคุณภาพ เชื่อถือได้ มีความเป็นกลาง และปราศจากข้อผิดพลาดที่เป็นสาระสำคัญ ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดการณ์ไว้ในอดีต คาดคะเนเหตุการณ์ปัจจุบันที่จะเกิดในอนาคต และข้อมูลทางการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบกันได้ ยืนยันความถูกต้องได้ ทันต่อเวลาและเข้าใจได้

4. ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) คือ ผู้สังเกตการณ์รายต่างๆ ที่มีความรอบรู้และมีความเป็นอิสระสามารถได้ข้อสรุปตรงกันแต่ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อตกลงอย่างสมบูรณ์ว่า ข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม และสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ อาจเป็นข้อมูลทางตรงหรือทางอ้อม ทางตรงคือการพิสูจน์จำนวนหรือการเป็นตัวแทนอื่นด้วยการสังเกตโดยตรง เช่น การนับเงินสด ส่วนทางอ้อมคือการตรวจสอบปัจจัยนำเข้าแบบจำลอง สูตร หรือการใช้เทคนิคอื่นและคำนวณผลลัพธ์อีกครั้งด้วยระเบียบวิธีที่เหมือนกัน เช่น การพิสูจน์มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือด้วยการตรวจสอบปัจจัยนำเข้าและคำนวณสินค้าคงเหลือปลายงวดอีกครั้งด้วยข้อสมมุติการหมุนเวียนต้นทุนวิธีเดียวกัน

5. ความทันเวลา (Timeliness) คือ การมีข้อมูลพร้อมให้ผู้ใช้งบการเงินเชิงเศรษฐกิจได้ทันแก่เวลาที่ข้อมูลสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยทั่วไปข้อมูลในอดีตบางรายอาจมีประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจน้อย

6. ความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) คือ การจัดประเภท การกำหนดลักษณะ และการนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนและกระชับทำให้เมื่อมีการอ่านข้อมูลนั้นสามารถเข้าใจได้ทันที (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงิน

2.3.1 ข้อมูลทางการเงิน หมายถึง รายงานทางการเงินที่นำเสนอฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการอย่างมีแบบแผน วัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินกลุ่มต่างๆ และยังแสดงถึงผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลทรัพยากรของกิจการหรือองค์กร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ รายงานทางการเงินต้องให้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ดังนี้ งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันสิ้นงวด, งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด, งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด, งบกระแสเงินสดสำหรับงวด, หมายเหตุประกอบงบการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบงวดแรกสุดงบการเงินต้องจัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และต้องเปิดเผย

ถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงินอย่างชัดเจนโดยไม่มีเงื่อนไข และหากกิจการไม่ได้จัดทำตามมาตรฐานรายงานทางการเงินนั้นต้องไม่อธิบายว่างบการเงินนั้นจัดทำตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน (มาตรฐานการบัญชี, 2555) และอีกความหมายหนึ่งงบการเงิน คือ รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะรายงานโดยบุคคล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบ หรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน (พระราชบัญญัติการบัญชี, 2543) ในขณะเดียวกันมาตรฐานการบัญชีภาครัฐได้ให้ความหมายว่า รายงานทางการเงิน คือ งบที่นำเสนอฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงานอย่างมีแบบแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจและการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร หรือเพื่อวัตถุประสงค์ของรายงานทางการเงินทั่วไปในภาครัฐที่มุ่งการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะของหน่วยงาน (มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1, 2556)

2.3.2 วิธีการนำเสนอข้อมูลทางการเงิน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 ได้กำหนดให้กิจการต้องนำเสนองบการเงินอย่างน้อยปีละครั้งยกเว้นในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงวันที่ของงบดุล ทำให้กิจการต้องนำเสนองบการเงินสั้นกว่าหรือยาวกว่าหนึ่งปี และมาตรฐานการบัญชียังได้กำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเหตุผลในการใช้รอบบัญชีที่สั้นหรือยาวกว่าหนึ่งปี และให้เปิดเผยจำนวนเงินที่แสดงในงบการเงินอื่นที่ไม่ใช่งบดุลของปีปัจจุบันที่ไม่สามารถเปรียบเทียบงบการเงินปีปัจจุบันและปีอื่นได้ ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมหาชนและประมวลรัษฎากรยอมให้นำเสนองบการเงินที่มีรอบที่สั้นกว่าหนึ่งปีเท่านั้น คือ ปีแรกของการเริ่มดำเนินงานและปีสุดท้ายที่ขอเลิกดำเนินงาน

การนำเสนอข้อมูลทางการเงินของบัญชีภาครัฐ รายงานทางการเงินต้องแสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดของหน่วยงานอย่างถูกต้อง ซึ่งการนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องถือเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมตามคำนิยามและเกณฑ์การรับรู้รายการที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และการเปิดเผยข้อมูลที่เหมาะสมได้ การเปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่มีสาระสำคัญเป็นไปตามมาตรฐาน แต่ถ้าหน่วยงานไม่ได้จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐห้ามอธิบายว่าได้ทำตามมาตรฐานภาครัฐโดยเด็ดขาด รายงานทางการเงินที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐจะต้องแสดงข้อมูลดังนี้ เลือกลงและนำนโยบายการบัญชีที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 ไปใช้ เรื่องนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาดให้นำเสนอข้อมูลและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เข้าใจได้ เชื่อถือได้

และเปรียบเทียบกันได้ เปิดเผยข้อมูลที่มีนัยสำคัญที่จะทำให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าใจถึงผลกระทบ เหตุการณ์และเงื่อนไขอื่นๆ ที่มีผลต่อรายงานทางการเงินได้ (มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1,2556)

2.3.3 ความมีสาระสำคัญ

ความมีสาระสำคัญ หมายถึง การละเว้นรายการที่เป็นสาระสำคัญหรือการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ หากรายการแต่ละรายการหรือทุกรายการ โดยรวมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน โดยมีความสำคัญขึ้นอยู่กับขนาดหรือลักษณะการละเว้นไม่แสดงข้อมูลหรือการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ต้องพิจารณาจากสถานการณ์แวดล้อม ทั้งนี้กิจการอาจใช้ขนาดหรือลักษณะของรายการหรือองค์ประกอบทั้งสองรายการร่วมกันเป็นปัจจัยประกอบการพิจารณาในการประเมินว่า การละเว้นไม่แสดงข้อมูลหรือการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินอย่างมีสาระสำคัญหรือไม่ต้องพิจารณาจากลักษณะต่างๆ ของผู้ใช้งบการเงิน โดยกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ระบุว่าผู้ใช้งบการเงินได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจและกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชีและมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาข้อมูลที่มีความถูกต้องตามควรอย่างสมเหตุสมผล ดังนั้น การประเมินจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าวิธีที่ผู้ใช้งบการเงินคาดการณ์ถึงอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของตนได้อย่างสมเหตุสมผล (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อมรา ดิเรศวินันท์ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทยไว้ว่า ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินเกิดขึ้นจากการมีระบบปฏิบัติงานที่ได้วางแผนอย่างรัดกุมรอบคอบ อันประกอบด้วยระบบบัญชี ระบบการควบคุมภายใน ระบบสารสนเทศ โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน การจัดทำ จัดเก็บเอกสารหลักฐานเพื่อรวบรวมและสรุปผลในรูปแบบของการนำเสนอในรายงานทางการเงิน และรายงานต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง ทันเวลา สามารถวัดผล สามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรได้ และการมีระบบแบบแผนที่ดีจะไม่เกิดประโยชน์หากไม่สามารถนำไปปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จะต้องสร้างให้ทุกคนมี จิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยต้องยึดถือและปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร และการรักษาจริยธรรม ศีลธรรม

ดารณี เอื้อชนะจิต (2550) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของคุณภาพข้อมูลทางบัญชี และลักษณะองค์กรธุรกิจ ที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สรุปผลการวิจัยพบว่าลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน คือคุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลทางการเงินในงบการเงิน มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ตามลักษณะเชิงคุณภาพหลักของงบการเงิน มีทั้งหมด 4 ประการ คือ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้

กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพปานกลาง ซึ่งคุณภาพของงบการเงินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คุณภาพด้านความเข้าใจได้ รองลงมาเป็นคุณภาพด้านความเชื่อถือได้ และคุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อคุณภาพด้านความเข้าใจได้ ได้แก่ ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจในงบการเงินแตกต่างกัน คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้แก่ การนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชี และทำให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลทันเวลาต่อการนำไปใช้ คุณภาพด้านความเชื่อถือได้ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีพฤติกรรมปิดบังข้อมูลที่สำคัญ ย่อมทำให้ข้อมูลงบการเงินขาดความน่าเชื่อถือ และกิจการที่มีระบบการควบคุมภายในที่ดี ทำให้สามารถป้องกันการเกิดข้อทุจริต ผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ทำให้การจัดทำงบการเงินมีความน่าเชื่อถือ คุณภาพด้านการเปรียบเทียบกันได้ ได้แก่ มาตรฐานการบัญชีกำหนดแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชี โดยใช้หลักความสม่ำเสมอ ทำให้งบการเงินเปรียบเทียบกันได้

อรพรรณ ยลระบิล (2549) ได้ศึกษาเรื่องวิธีการนำเสนอข้อมูลในงบการเงินและผลกระทบต่อ การตัดสินใจและดุลยพินิจของผู้ใช้งบการเงิน สรุปผลการวิจัยพบว่างบการเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งในการตัดสินใจทางธุรกิจ เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่แสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัท และเป็นข้อบ่งชี้ถึงศักยภาพของบริษัทในการแข่งขันและความสำเร็จในอนาคตของผู้ใช้งบการเงิน โดยเฉพาะนักลงทุน ซึ่งอาจจะท่อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นของบริษัท เมื่อมีการนำข้อมูลไปยังตลาด การปรับแต่งวิธีการนำเสนอข้อมูลถือว่าไม่มีการสื่อสารข้อมูลส่วนเพิ่มไปถึงนักลงทุน วิธีการนำเสนอข้อมูลจึงไม่ควรส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจของนักลงทุน หากพิจารณาปัจจัยทางจิตวิทยาประกอบ จะเห็นว่าไม่เพียงแต่ข้อมูลที่บริษัทที่สื่อสารจะส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเท่านั้น วิธีการนำเสนอข้อมูลมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งการนำเสนอหรือการจัดประเภทของรายการก็ตาม ซึ่งความจริงข้อนี้ถูกสะท้อนให้เห็นในงานวิจัยเชิงทดลองที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของ

ผู้ใช้งบการเงิน นักวิเคราะห์หลักทรัพย์และนักลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อบำงาไรขาดทุน และข้อมูลทีแสดงอยู่ในงบกำาไรขาดทุนเป็นงบการเงินทีแสดงผลของการดำเนินงานและให้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นความสามารถของบริษัทในการทำกำาไรนอกจากนั้นมีผลการวิจัยทีบ่งว่าผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญต่อข้อมูลที่นำเสนอในงบการเงินมากกว่าข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เนื่องจากผู้สอบบัญชีเชื่อว่าข้อมูลในงบการเงินจะกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมากกว่าข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน นอกจากนี้การจัดประเภทของรายการทีแตกต่างกัน ยังส่งผลต่อการประมาณมูลค่าหุ้นในระดับทีแตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานทีกำหนดมาตรฐานการบัญชีควรจะคำนึงถึงผลกระทบของวิธีการนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีในรูปแบบต่างๆ ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน เพื่อหลีกเลี่ยงผลอันไม่พึงประสงค์ทีอาจเกิดขึ้นในกรณีทีอนุญาตให้บริษัทเลือกวิธีบัญชีทีกำหนดให้ทำการนำเสนองบการเงินทีต่างกันสำหรับรายการค้าหรือข้อมูลทีเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจทีเหมือนกัน

วรรมน ทองรักษ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทีมีความสัมพันธ์กับความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในมุมมองนักวิเคราะห์สินเชื่อ ได้แก่ ปัจจัยด้านเอกสารหลักฐานและการให้ความสำคัญในการจัดทำงบการเงิน ปัจจัยด้านจรรยาบรรณและบทบาทขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี และปัจจัยด้านการจัดทำงบการเงิน ระดับความน่าเชื่อถือโดยรวมทีมีต่องบการเงิน พบว่าความคิดเห็นเฉลี่ยว่างบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีระดับความน่าเชื่อถือโดยรวมน้อย สำหรับปัจจัยทีมีความสัมพันธ์กับความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คือ ด้านปัจจัยด้านเอกสารหลักฐานและการให้ความสำคัญในการจัดทำงบการเงินนักวิเคราะห์สินเชื่อเห็นว่า การทีกิจการให้ความสำคัญด้านเอกสารหลักฐานซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน มีการกำหนดนโยบายการบัญชีทีชัดเจน รวมถึงการทีผู้ประกอบการให้ความสำคัญในการจัดทำงบการเงินอย่างถูกต้องนั้น จะส่งผลให้ระดับความน่าเชื่อถือของงบการเงินเพิ่มขึ้น, ปัจจัยด้านจรรยาบรรณและบทบาทขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี นักวิเคราะห์สินเชื่อเห็นว่า การทีมีองค์กรทางวิชาชีพบัญชีคอยกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีของผู้ทีเกี่ยวข้อง น่าจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ระดับความน่าเชื่อถือของงบการเงินเพิ่มขึ้น, และปัจจัยด้านการจัดทำงบการเงิน นักวิเคราะห์สินเชื่อเห็นว่า ถึงแม้ว่ากิจการ SME อาจจะมีการทำบัญชี 2 ชุด หรืออาจมีผู้ทำบัญชีทีขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติ แต่หากงบการเงินของกิจการ SME นั้น ถูกจัดทำขึ้นโดยสำนักงานบัญชีภายนอกแล้ว ก็ส่งผลให้ระดับความน่าเชื่อถือของงบการเงินเพิ่มขึ้น